

in njune izpeljanke) in celo izrecno opozarja na svoj kompilatorični značaj. Kljub temu je zanimiva tudi za bralca, ki je bolje razgledan po stroki — že zato, ker je eno redkih slovenskih del s tega področja, pa tudi kot izziv k temeljitejšemu razmisleku o problemih, ki se odpirajo ob prej omenjenih vsebinskih značilnostih. Da pa so taka dela v našem prostoru potrebna, priča že dejstvo, da je morala založba v kratkem času za prvo izdajo pripraviti še drugo.

D. D.

Henryk Markiewicz: GLAVNI PROBLEMI LITERARNE VEDE.

Prevedel Nikolaj Jež. DZS, Ljubljana, 1977.

Henryk Markiewicz, profesor splošne literarne teorije na katedri za polonistiko Jagelonske univerze v Krakovu, je za svoje delo **Glavni problemi literarne vede** (izdaje 1965¹, 1966², 1970³) združil devet že prej objavljenih razprav, ki so nastale med leti 1958 in 1964, jih priredil, terminološko uskladil in razporedil v deset problemskih sklopov, ki po njegovem predstavljajo bistvo proučevanj v območju literarne vede. Takšna geneza je tudi vzrok, da Markiewiczovo delo nima stroge teoretske zasnove, precizirane razčlenjenosti in sistematike problemov ter razvidne izpeljave avtorjevih lastnih teoretskih stališč. Toliko to ni pravo sintetično teoretsko delo, je bolj pregled izbranih temeljnih teoretskih vprašanj, pregled s skrbno opravljenim historiatom posameznega problema in široko zastavljenim razgledom po modernem stanju in perspektivah stroke. —

Delo začenja s tem, da začrta območje literarne vede in dobro prikaže stanje in smeri sodobnih literarnih raziskav (I. poglavje), nadaljuje pa z naslednjimi sklopi: problem literarnosti (II.), problem ontologije literarnega dela (III.), literarna stilistika (IV.), vprašanje spoznavne funkcije literature (V.), literarna genologija (VI.), vprašanje historičnih in tipoloških določil (VII.), vprašanje realizma, naturalizma in tipičnega (VIII.), problem literarnozgodovinske nomotetike (IX.) in problem literarne aksiologije (X.).

Markiewicz ne privilegira nobene od perspektiv literarne vede, vseskozi si prizadeva v svojih izjavah ohraniti tako metodološko kot ideološko nevtralnost, čeprav pri tem ne pozablja na znanstveno kritičnost in skepsa. Še posebej vredno pa je avtorjevo osvetljevanje posameznih osnovnih vprašanj v območju marksistične literarne znanosti, čeprav tudi tu ohranja svoj dosledno kritični odnos, saj nekajkrat opozarja na še nezadostno formiranost marksistične estetike in marksistične literarne teorije, pa tudi na nezadovoljivo prisotnost oziroma uporabo dialektičnega mišljenja pri razreševanju bistvenih vprašanj literature.

Delo zaključuje kronološki pregled zgodovine literarne vede v obdobju med 1851 in 1968, ki ga je prevajalec dopolnil z bibliografijo tovrstnih slovenskih del.

J. Š.

Dimitrij Rupel: SVOBODNE BESEDE OD PREŠERNA DO CANKARJA. Lipa, Koper, 1976.

Obsežna knjiga je doslej najbolj izrazit poskus slovenske sociologije literature, ki ob upo-